

lige over for Kommunerne, et Retfærdighedskrav, som den lovgivende Magt ikke kan skyde til Side paa langt Hold. Grunden, hvorfor dette Retfærdighedskrav er vokset op, er netop den lovgivende Virksomhed, man i den sidste halve Snes Aar er kommen ind paa. Den lovgivende Magt har fremmet en stor Række af Lovforslag, hvis almindelige Tendens jeg for mit Vedkommende i høj Grad maa sympatisere med, thi det er alle sammen Lovforslag, som mere eller mindre gaa i den Retning af den sociale Udvikling, som har min Sympati. Men jeg tror med det samme, at adskillige af disse Lovforslag for deres Gennemførelses Skyld have stillet for store Krav til Kommunerne og have lagt for lidt over paa Staten, al den Stund det dog i mange Tilfælde fuldt saa vel var en Statsopgave, der skulde fremmes ved disse Lovforslag, som en kommunal Opgave. Jeg vil i den Henseende blot nævne nogle af de Grunde, hvorfor Kommunerne i dette Øjeblik ere blevne overbeholdt; jeg taler selvfølgelig nærmest om Rådskommunerne, som jeg kender bedst til, men jeg tror, at det samme Forhold i det væsentlige er til Stede ogsaa i Amtskommunerne og i Landets Sognekommuner. Jeg skal blot hentyde paa, hvorledes hele den kommunale Lovgivning er gaaet i Retning af at forøge de kommunale Byrder paa mangfoldige Omraader. Lad mig begynde med Aaret 1888, da man forøgede Fattigudgiften, med hvis Karakter som rent kommunal Udgift, der jo dog ogsaa kan rejse Tvivl, ved Loven om uægte Børn. Det var i sig selv en overordentlig human og rigtig Foranstaltning, der da blev truffen, men den Byrde, der derved blev lagt over paa Kommunerne's Fattigbudget, var ikke ringe. Saa kom senere de organiske Love for Fattigvæsenet og for Alderdomsunderstøttelsen. At Fattigvæsenet i det hele blev omorganiseret saaledes, som det skete ved Loven af 1891, det har ogsaa min fulde Sympati. Jeg finder, det er fuldstændig rigtigt og human, at man forlanger, at de fattige skulle behandles paa en noget anden og bedre Maade, end det hidtil havde været Tilfældet. Jeg finder, det var rigtigt, at de Fattighuse og de Fattiganstalter, som man hidtil havde haft trindt omkring i Landet, paa mange Maader trængte til en Omorganisation. Men at der derved fremkom meget betydelige Udgifter og fremdeles vil fremkomme meget betydelige Udgifter for Kommunerne, det er givet. Og det bliver dog altid et Spørgsmaal, om ikke en Del af disse Byrder med en vis Høje kunne siges at være paalagt Kommunerne ogsaa af Statsøjemed. Lige saa fuldt som Alder-

domsunderstøttelsen ikke er lagt fuldt over paa Kommunerne, men Staten har taget indtil Halvdelen af den, med samme Høje kan man dog vistnok gøre gældende, at mange af de humane Foranstaltninger, der ved den samtidige Lov om Fattigvæsenet blev truffene, og som have min Sympati og Billigelse, ogsaa paa en vis Maade kunne siges at fremme Statsøjemed. Og hvorom alting er, vil det ikke være uberettiget at paastaa, at naar Byrden voksende meget betydeligt paa Grund af denne Fattiglov, burde Staten ogsaa yde Kommunerne en Løttelse paa en eller anden Maade eller direkte bidrage til, at de kunne bære disse Byrder. Saa kom paa andre Omraader, som bekendt, Loven om smitsomme Sygdomme og Sygekasseloven, af hvilke den sidste har lagt ganske overordentlig store Byrder paa Kommunerne, Love som dog vel ogsaa paa en vis Maade kunne siges ikke at være Statens Formaal fremmede. Jeg anfører dette for at paavise Grunden, hvorfor Kommunerne trindt omkring i Landet i dette Øjeblik virkelig ere overbeholdt. De ere overbeholdt af alle de forskellige Krav, der stilles af Lovgivningsmagten til dem, og det er da naturligt, at man trindt omkring ogsaa søger at finde Midler til at saa Løttelser paa andre Omraader, hvor det utvivlsomt er et rent Statsformaal, som fremmes, og ikke et kommunalt. Det har fra mange Kommuner været gjort gældende, at Delinkventomkostningerne jo utvivlsomt ikke ere en kommunal Udgift, men en Statsudgift, at Retssikkerheden i det hele taget ikke er noget, Kommunerne direkte skulle bære Udgifterne ved. Det samme kan siges, i alt Fald for en Del, med Hensyn til Polititudgifterne, for saa vidt disse staa i Retshandhævelsens Tjeneste. Paa disse Omraader har man jo netop fra Kommunerne's Side gentagne Gange henvendt sig baade til Regering og Rigsdag med Andragende om, at man maatte erholde Løttelser ved, at Staten overtog disse og lignende Byrder, som nu hvile paa Kommunerne, men som retteligt burde hvile paa Statskassen. Jeg erkender, at det at blive enig om en saadan Løttelse, om Omfanget derfor og Grænsen for de Bidrag, der mulig i et eller andet Øjemed fra Statens Side kunde ydes til Kommunerne, er forbunden med store Vanskeligheder. Jeg erkender, det er ikke saadan at løbe til at vedtage Love, som skulle have blivende Virkning for Fremtiden, og man maa derfor tage den Sag saaledes, at naar man erkender, at der i dette Øjeblik hviler et usforholdsmæssigt Tryk paa Kommunerne, saa er der ikke noget urigtigt, ikke noget principtridigt i, at man som en midlertidig, som en ekstraordinær